

a hlubší interpretaci se jako efektivní ukazuje doplnění poznatků kvalitativním popisem vzniklým na podkladě neřízeného pozorování. Prostřednictvím příspěvku budou představeny finální výsledky disertační práce, jejichž interpretace bude výstupem kombinace dvou kvantitativních technik, tedy již zmiňované TIVT a Bellackovy interakční analýzy, doplněným o jejich kvalitativní součást (viz výše).

Lucie Smékalová

Komunitní vzdělávání prizmatem integrované výzkumné strategie

Katedra sociologie
a andragogiky FF UP
v Olomouci

Příspěvek prezentuje koncept komunitního vzdělávání prizmatem integrované výzkumné strategie. Integrovaná výzkumná strategie je zde chápána v kontextu psychologického paradigmatu, který je aplikován na proces poznávání a vytváří triádu prožívání – vědění – jednání. Toto inspirativní pojetí sociálně vědního výzkumu proklamuje ve své práci doc. Loučková. Autorka příspěvku navrhuje výzkumný metodologický design, který vychází z uvedené filosofie a zahrnuje integrovanou výzkumnou strategii ve smyslu kombinace kvalitativního a kvantitativního výzkumu na úrovni metod. Orientuje se na psychosémantické metody a techniky výzkumu. Snaží se propojit mentální reprezentace respondentů s jejich sociálními reprezentacemi a získat tak komplexní pohled na zkoumanou problematiku s očekávaným synergickým efektem. Mentální reprezentace probandů umožňuje zjistit Osgoodova metoda sémantického diferenciatu, sociální reprezentace respondentů lze rozpoznat pomocí Moscoviciho metody teorie sociální reprezentace.

Evaluace a autoevaluace

V příspěvku teoreticko-metodologické povahy bude představen systém 30 evaluačních nástrojů, které jsou aktuálně školám nabízeny národním projektem Cesta ke kvalitě jako pomoc při realizaci vlastního hodnocení školy. Jedná se např. o dotazníky pro žáky, učitele, ankety pro rodiče, hospitační protokoly, posuzovací formuláře, metodiku vedení skupinového rozhovoru s absolventy, metodiku řízených diskusí mezi učiteli, komplexní nástroje zaměřené na hodnocení práce učitele. Většina těchto nástrojů má potenciál výzkumného použití. Představena budou jejich metodologická specifika – výběr položek či měřených faktorů školou samotnou, elektronické vyplňování dotazníků s automaticky generovanou zprávou pro školu aj. Všechny evaluační nástroje prošly standardizací a budou opatřeny uživatelským manuálem. Standardizace měla různou povahu podle typu dané metody a podle časových a finančních možností projektu. U kvantitativních nástrojů byly získány normy ze škol, které během jednoho roku (v období let 2009 až 2011) využily elektronické vyplnění pilotních verzí.

Martin Chvál,
Stanislav Michek

Tvorba a standardizace evaluačních nástrojů v projektu Cesta ke kvalitě

Národní ústav odborného
vzdělávání

Tradice hodnocení v běžných podmínkách základní školy se obvykle orientuje na dvě proměnné: na výsledky edukace a na její průběh. Zkušenosti ukazují, že zaměřenost na procesuální stránku dává větší příležitosti výzkumníkům poznat dynamiku procesů vyučování a učení. Jsme svědky neustálého zdokonalování metodologických nástrojů a jako v dalších oblastech pedagogického výzkumu se výrazněji prosazují kvalitativní postupy. Nicméně také kvantitativní metodologie přináší i v současné době zajímavá data a reflexe vyučování. Příkladem je celosvětově rozšířená metoda N. A. Flanderse, známá jako FIAS 1970 (Flanders Analysis Interaction System). Jejím principem je popis pedagogické interakce pohledem předem stanovených činnostních kategorií, tak jak se mění v průběhu výuky. Naše sdělení popisuje výzkumný dosah upravené metody FIAS, a to ve třech obsahových cílech: a) metodologický profil upravené verze kategoriálního systému, b) princip specializovaného software CodeNet

Tomáš Svatoš,
Jana Doležalová

Výzkumné možnosti kategoriálního systému podle Flanderse při evaluaci současné základní školy

Katedra pedagogiky
a psychologie PdF UHK

pro on-line kódování a základní zpracování dat, c) ukázky z výzkumných nálezů v podmínkách základních škol. Perspektivy a výzkumný potenciál této metodologie narůstá ve spojení s postupy kvalitativní metodologie.

Milan Klement

Možnosti hodnocení elektronických studijních opor

Pedagogická fakulta UP v Olomouci

Článek představuje postup ověřování a optimalizace systému hodnocení elektronických studijních opor na základě realizovaného výzkumného šetření. V rámci realizovaného výzkumného šetření bylo třeba použít vícerozměrných statistických metod faktorové a shlukové analýzy. Realizované výzkumné šetření proto bylo realizováno jako vícefázové. První dvě fáze výzkumu byly zaměřeny na ověřování systému hodnocení elektronických studijních opor, s využitím faktorové a shlukové analýzy. Třetí a čtvrtá fáze výzkumu byla zaměřena na optimalizaci systému hodnocení pomocí vícerozměrných a parametrických statistických metod. Hlavním výstupem realizovaného výzkumného šetření, popsaného v prezentované stati, bylo nalezení a vymezení kritérií hodnocení, pravidel, požadavků na vyhodnocování moderních vzdělávacích materiálů (elektronických studijních opor), postavených na uplatnění hypermediality a interaktivity, které jsou zakomponovány v moderních elektronických „učebních“ prostředích, nutných pro efektivní realizaci distančního vzdělávání formou e-learningu.

Jan Činčera

Smišený plán formativních evaluací

Katedra pedagogiky a psychologie FP TU v Liberci

Příspěvek seznamuje se základními principy, terminologií i vývojem teoretické reflexe evaluace programů. Na konkrétních příkladech realizovaných formativních evaluací programů environmentální výchovy poukazuje na vybrané praktické i metodologické problémy, se kterými se evaluátor v praxi setkává. Smišený evaluační plán je pak prezentován jako preferovaný postup, který umožňuje zmíněné problémy částečně eliminovat.

Příspěvek se zaměřuje nad problematikou metodologického postupu při evaluaci pedagogického procesu osobnostního a sociálního rozvoje. Je strukturován do několika oblastí. V úvodu je stručně vymezen význam evaluace pedagogického procesu osobnostního a sociálního rozvoje včetně jeho možných evaluačních modelů. Za inspirativní pro evaluaci výukových programů se zaměřením na rozvoj osobnosti žáků považujeme model dle D. L. Kirkpatricka a J. D. Kirkpatricka. Těžištěm příspěvku je analýza evaluace z pohledu empirického výzkumu pedagogicko-psychologických jevů. V analýze jsou uvedeny typy formulací výzkumného problému, přehled skupin proměnných, jež tvoří výzkumné pole evaluačního šetření, grafické znázornění zúženého evaluačního výzkumného pole a typy formulací hypotéz. Další oblastí příspěvku je srovnání kvantitativního a kvalitativního pojetí evaluace pedagogického procesu osobnostního a sociálního rozvoje. V tomto bodě jsou charakterizovány postupy kvalitativního výzkumu, které je možné využít v evaluačním šetření. Poslední oblastí příspěvku je problematika validity a reliability evaluačních výsledků z evaluovaných výukových programů se zaměřením na rozvoj osobnostních a sociálních kompetencí žáků na ZŠ a SŠ.

Michal Svoboda

Evaluace pedagogického procesu osobnostního a sociálního rozvoje z pohledu výzkumu pedagogicko-psychologických jevů

Katedra psychologie FPE ZČU v Plzni

Pondělí, 5. 9. 2011

Pondělí, 5. 9. 2011